บทคัดย่อ

177878

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บังคับให้ผู้สมัคร ส.ส. ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า 90 วัน ซึ่งเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวน่าจะเกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนและระบบการเมือง จึงได้ทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา หลักเกณฑ์ของกฎหมาย เจตนารมณ์และการบรรลุผลตามเจตนารมณ์ รวมถึงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า จากตำรา หนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการ สื่อ สิ่งพิมพ์ต่างๆ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมการเมืองของไทย ซึ่งเป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษา พบว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้ ส.ส. ย้ายพรรค แต่เมื่อได้มีการนำมาใช้ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ปรากฏว่ามี ส.ส.ย้ายไปสังกัดพรรคอื่นถึง 46 คน และมีการยุบรวมพรรคกันอีกหลายพรรค จึงเป็นบทพิสูจน์ได้ว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการป้องกันไม่ให้ ส.ส. ย้ายพรรคได้ และเมื่อนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปวิเคราะห์กับหลักสิทธิมนุษยชนและหลักเกณฑ์พื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จะพบว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ทำให้สิทธิในการสมัคร ส.ส. ของประชาชนต้องตกไปอยู่กับการตัดสินใจของพรรคการเมือง และเมื่อวิเคราะห์กับหลักความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส. ก็พบว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ ส.ส. ขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมือง อีกทั้งยังทำให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาพรรคการเมืองและการปฏิบัติหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าว ก็ยังมีผลดีบางประการคือ ทำให้ ส.ส. มีความผูกพันกับพรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้นเนื่องจากมีอำนาจในการควบคุม ส.ส. และทำให้พรรคการเมืองมีเวลาในการคัดเลือกตัวผู้สมัคร ส.ส.

เมื่อพิจารณาผลที่เกิดขึ้นจริงซึ่งไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญ และเปรียบเทียบระหว่างข้อดีกับข้อเสีย รวมทั้ง หลักเกณฑ์การใช้อำนาจของรัฐในทางมหาชนเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนแล้ว เห็นว่า หลักเกณฑ์ดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียต่อประชาชนและระบบการเมืองมากกว่าผลดี จึงเสนอแนะให้ยกเลิกการบังคับให้ผู้สมัคร ส.ส. ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่า 90 วัน แต่ยังคงต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวไว้

ABSTRACT

177878

Since the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540 compels a Member of Parliament (MP) candidate to consecutively be a member of a political party for not less than ninety days until the day to be a MP candidate and, in the opinion of the author, such principle may affect the people's rights and liberties and the political system, this thesis is to study the background, legal principles, and intention including advantages, disadvantages and other impacts. The study and research are done through texts, books, articles, academic documents, media, publications and true circumstances of political society in Thailand. It is qualitative research.

From the study, it is found that the abovementioned principle is established to prevent the MPs from switching parties. However, when such principle was implemented in the general election on February 6, 2005, it appeared that there were up to 46 MPs who had switched to other parties and many political parties were dissolved and merged. Consequently, this was to prove that such principle failed to attain the intention of the Constitution, which aims to prevent MPs from switching parties. In addition, when such principle is analyzed with the principles of Human Rights and the fundamental principles of democratic administration, it is found that such principle restricts the people's fundamental rights and liberties, causing the people's rights to be a MP candidate dependent on the decision of the political parties. Moreover, when such principle is analyzed with the principle of functional freedom, it is found that with such principle, the MPs have no freedom to perform their political functions. This also affects the development of political parties and the functional performance of parliament. However, in such principle, there are some advantages; MPs have commitment with the political parties, the political parties are stronger due to controlling powers over MPs and the political parties have time to select the MP candidates.

When considering the true consequence which failed to attain the intention of the Constitution and comparing the advantages and disadvantages, including the principle to use the State's public power to restrict the people's rights and liberties, it is found that such principle is more disadvantageous for the people and the political system than advantageous. It is, therefore, suggested that the compulsory rule for MP candidates to be members of a political party for not less than ninety days be repealed, but the principle of having to be a member of only one political party should remain the same.